

RMDS 04.20

4. izdanje
20.07.2006.

Vođenje evidencije o SALW

Šef kancelarije,
SEESAC,
UNDP Beograd,
Internacionalnih Brigada 56,
11000 Beograd,
Srbija

E-mail: rmds@undp.org.yu
Telefon: (+381) (11) 344 63 53
Fax: (+381) (11) 344 63 56

1 Informacija o prevodu prema ISO Vodiču 47

Tip dokumenta: Regionalni standardi razoružanja na mikro nivou	Originalna referenca: RMDS 04.20	Jezik prevoda: Bosanski, srpski i hrvatski (BSH)
		Originalni broj i datum izdanja RMDS 04.20 (2006)
Naslov prevoda: RMDS 04.20 (Smernice) i vođenje evidencije o SALW		

Naslov originala: RMDS 04.20 (Guidelines) and SALW Accounting
---

Izjava o izvoru i potvrda autentičnosti: Ovaj dokument je prevod originalnog engleskog (britanskog) teksta, kojeg je objavio SESAC Beograd, Srbija. Njegovu tačnost SEESAC je potvrdio na osnovu raspoloživih tehničkih informacija, te ga tako priznao kao zvaničan prevod
--

Datum objavljivanja prevoda: 2006.
--

Upozorenje

Ovaj dokument važi od datuma navedenog na naslovnoj stranici. Pošto su Standardi za regionalno razoružanje na mikro nivou (Regional Micro-Disarmament Standards, RMDS) podložni redovnom pregledanju i revidiranju, korisnici bi trebalo da redovno posećuju Web lokaciju RMDS projekta kako bi proverili trenutno stanje: www.seesac.org

Obaveštenje o autorskim pravima

Ovaj document predstavlja Standard za regionalno razoružanje na mikro nivou u jugoistočnoj Evropi (RMDS) i zaštićeno je vlasništvo UNDP. Ovaj dokument u celini, kao ni jedan njegov deo, ne smeju biti reprodukovani, čuvani ili prenošeni ni u kakvom obliku, niti bilo kojim sredstvima, za bilo koju drugu svrhu bez prethodnog pisanog dopuštenja dobijenog od SEESAC, koji zastupa UNDP.

Ovaj dokument se ne sme prodavati.

Šef kancelarije
SEESAC
UNDP Beograd
Internacionalnih Brigada 56
11000 Beograd
Srbija

E-mail: rmds@undp.org.yu
Telefon: (+381) (11) 344 63 53
Fax: (+381) (11) 344 63 56

Sadržaj

1	Informacija o prevodu prema ISO Vodiču 47	i
	Sadržaj	iii
	Predgovor	iv
	Uvod	v
	Vođenje evidencije o SALW	1
1	Cilj	1
2	Reference	1
3	Termini i definicije	1
4	Uloga vođenja evidencije u nacionalnom SALW programu.....	1
5	Uspostavljanje sistema evidentiranja.....	1
5.1	Formiranje organizacije za evidentiranje	1
5.2	Uloge organizacije za evidentiranje	2
5.3	Sastav organizacije za evidentiranje	2
5.4	Nadležne strukture za direktni kontakt	2
6	Polja nadležnosti.....	3
6.1	Razvojni program Ujedinjenih Nacija (UNDP)	3
6.2	Regionalne organizacije	3
6.3	Nacionalna struktura nadležna za SALW	3
6.4	Organizacije za kontrolu SALW	3
	Aneks A (Normativni) Reference	5
	Aneks B (Informativni) Termini i definicije.....	6

Predgovor

Na dan 8. maja 2003. godine raspravljalo se o razvijanju standarda i smernica za regionalno razoružanje na mikro nivou¹ tokom seminara o „lakom i malokalibarskom naoružanju **SALW – Godinu dana posle primene Plana Pakta za stabilnost**“ čiji je sponzor bio Regionalni centar za pomoć pri verifikaciji i implementaciji kontrole naoružanja (RACVIAC). Postignuta je opšta saglasnost o tome da su takvi standardi i smernice poželjni, i SEESAC se složio da razradi okvire, a zatim i da preuzme odgovornost za budući razvoj regionalnih standarda. Dogovoreno je da će Regionalni standard razoružanja na mikro nivou (RMDS) biti organizovan tako da pruža podršku radu na operacionom nivou, i da će ići dalje od veoma uopštenih dokumenata o „najboljoj praksi“ kakvi su trenutno dostupni. Posle široke rasprave između zainteresovanih strana u vezi sa statusom RMDS, dogovoreno je da će se termin „standardi“ koristiti da se naznače tehnička pitanja, dok će se „smernice“ odnositi na „programska“ pitanja. Ceo paket će i dalje ostati pod nazivom RMDS radi lakšeg snalaženja, ali svaki pojedinačni dokument pokazivaće da li na njega treba gledati kao na „standard“ ili na „smernicu“.

Ovaj RMDS² odražava razvoj operativnih procedura, prakse i normi koje su se pojavile tokom prethodne četiri godine u oblasti kontrole lakog i malokalibarskog naoružanja (Small Arms and Light Weapons, SALW)³. U oblasti regiona i van njega utvrđeni su primeri najbolje i najnovije prakse, i prikazani prema potrebi u okviru ovih RMDS/G.

SEESAC ima mandat po Planu za regionalnu implementaciju Pakta za stabilnost (Stability Pact Regional Implementation Plan) da, između ostalog, ispunjava sledeće operativne ciljeve: 1) da razmenjuje informacije i unapređuje saradnju u uspostavljanju i primeni SALW programa i pristupa u nadzoru i smanjenju naoružanja među akterima u regionu; i da 2) uspostavlja veze i koordinira ovaj program sa drugim relevantnim regionalnim inicijativama. Razvoj RMDS je jedno od sredstava da se taj mandat ispuni.

Rad na pripremi, prover i revidiranju tih standarda vodi SEESAC, uz podršku međunarodnih, vladinih i nevladinih organizacija i konsultanata. Najnovija verzija svakog standarda, zajedno s informacijama o radu na razvoju, može se naći na Web lokaciji www.seesac.org. RMDS će biti revidiran barem svake treće godine, kako bi odražavao razvoj SALW normi i praksi nadzora, i kako bi izmene bile uvedene u međunarodnu regulativu i zahteve. Poslednja revizija urađena je 1. marta 2006, i ona odražava razvoj Standarda UN integrisanog razoružanja, demobilizacije i reintegracije (IDDRS) www.unddr.org, koji sadrže i RMDS/G kao normativnu odrednicu po pitanjima razoružanja i kontrole SALW.

---

¹ Definiše se kao: “Nadziranje, prikupljanje, kontrolisanje i konačno uništavanje malokalibarskog naoružanja, pripadajuće municije i eksploziva i lakog naoružanja kod boraca, a često i kod civilnog stanovništva. Ono uključuje razvoj odgovornih programa upravljanja oružjem i municijom”. Nekada se koristio kao sinonim za kontrolu SALW, ali je danas kontrola SALW opšte prihvaćeni termin. Termin razoružanje na mikro-nivou se u ovom dokumentu koristi samo radi doslednosti u nazivu RMDS/G, kako se ne bi menjao naslov standarda.

² Plan i format RMDS zasnovani su na izuzetno uspešnim Međunarodnim standardima o delovanju mina (International Mine Action Standards, IMAS). SEESAC se zahvaljuje Službi UN za protivminsko delovanje (UNMAS) na saradnji tokom razvoja RMDS.

³ Ne postoji dogovorena međunarodna definicija za SALW. Za svrhe RMDS može se primeniti sledeća definicija: “**Sva smrtonosna konvencionalna borbena tehnika koju mogu nositi pojedinačni borci ili lako vozilo, i koja ne zahteva značajne mogućnosti logističke podrške i održavanja.**”

Uvod

Lako i malokalibarsko naoružanje i municija su sami po sebi opasni. U pogrešnim rukama, i u dovoljnim količinama, mogu uticati na političku destabilizaciju i dovesti do razbuktavanja konflikta. Kao takvi mogu prouzrokovati veliku opasnost kako za nacionalnu vladu tako i za međunarodne i regionalne mirnodopske napore. Najefikasniji način da se drže pod kontrolom je putem intervencija i programa mikro-razoružanja i kontrole SALW.

Postoji mnogo međusobno povezanih faktora koji određuju tip intervencije u kontroli SALW, a ostvareni uspeh ili neuspeh zavisi od toga koliko će organizacija učestvovati u ovom procesu. Njihov rad treba da se planira, koordinira i/ili usmerava kako bi na najbolji način podržavao nacionalni plan vezan za SALW. Jedan od ovih mehanizama je sistem vođenja evidencije o SALW, koji je neophodan za procenjivanje prirode problema, obezbeđivanja transparentnosti procesa; to je mera kontrole sama po sebi i sredstvo podrške odmeravanju uspeha SALW intervencija. Kao takav on je bitan deo SALW programa.

Vođenje evidencije o SALW

1 Cilj

U ovom RMDS dati su vodeći principi za uspostavljanje metodologije vođenja evidencije o SALW. Nacionalna komisija za SALW⁴, koja je odgovorna za bezbedno, efikasno i efektno planiranje i izvođenje aktivnosti intervencija kontrole SALW, trebalo bi da ustanovi odgovarajuću organizaciju(je) koja bi se bavila procesom evidentiranja.

2 Reference

Lista normativnih referenci data je u Aneksu A. Normativne reference su važni dokumenti na koje se poziva u ovom standardu, i koje čine sastavni deo odredbi istog.

3 Termini i definicije

Lista termina i definicija iz ovog Vodiča navedena je u Aneksu B. Kompletan glosar svih termina i definicija iz serije RMDS dat je u RMDS 02.10.

U RMDS seriji standarda, reči 'mora', 'treba' i 'može' se koriste radi izražavanja određene mere pridržavanja. Upotreba ovih reči je u skladu sa jezikom koji se koristi u svim ISO standardima i smernicama.

- a) 'mora' se koristi za iznošenje zahteva, metoda ili specifikacija koji se primenjuju u cilju saobražavanja standardu;
- b) 'treba' se koristi za ukazivanje na preporučene zahteve, metode ili specifikacije; i
- c) 'može' se koristi za ukazivanje na mogući metod ili pravac delovanja.

Termin 'nacionalna nadležna struktura' odnosi se na državne odsek(e), organizaciju(je) ili instituciju(je) u svakoj SALW zemlji koja ima dužnost da reguliše, upravlja i koordinira SALW aktivnostima.

4 Uloga vođenja evidencije u nacionalnom SALW programu

Da bi napori na SALW intervencijama na nacionalnom nivou bili zaista efikasni važno je izabrati integrisani i sveobuhvatni pristup, kako bi se shvatila priroda nacionalnog SALW problema, kako u smislu cifara tako i u društvenim terminima. Takođe je veoma bitno da za vreme programa prikupljanja i uništenja oružja postoji rigorozan i transparentan sistem evidentiranja, kako bi se obezbedilo da svo predato oružje bude uništeno, i da je količina predatog oružja jednaka ili proporcionalna u različitim grupama koje ilegalno drže oružje.

5 Uspostavljanje sistema evidentiranja

5.1 Formiranje organizacije za evidentiranje

Ovu organizaciju imenuje nacionalna SALW komisija u fazi početnog planiranja programa SALW intervencija. Ona bi trebalo da ima odgovarajući kadar, opremu i da bude operativna pre istraživanja uticaja i distribucije oružja, jer će taj kadar biti potreban i u procesu istraživanja. Važno

---

⁴ Nacionalne SALW komisije imale su razna imena u prethodnim SALW intervencijama. To su: nacionalni komitet za koordinaciju SALW, komitet za razoružanje, demobilizaciju i reintegraciju (DDR), DDR nadležna struktura itd. Za potrebe ovih RMDS sva se imena odnose na 'nacionalnu SALW komisiju'. Za informacije o nacionalnim komisijama v. RMDS 03.10.

je da se na njihove aktivnosti gleda kao neutralne, nezavisne i podložne nadzoru i verifikaciji od strane odgovarajućih organizacija.

5.2 Uloge organizacije za evidentiranje

Uloge organizacije za evidentiranje moraju podrazumevati sledeće dužnosti:

- a) pomoć u istraživanju uticaja i distribucije oružja, radi procene količine ilegalnog oružja u posedu raznih borbenih formacija, zajednica ili entiteta;
- b) prikupljanje evidencije legalnog i ukradenog oružja i municije od policije i vojske;
- c) priprema baze podataka o oružju, koja treba da sadrži kvantitet, tip, serijske brojeve i izvore legalnog i predatog oružja⁵;
- d) pomoć na punktovima prikupljanja oružja, radi skupljanja podataka o predatom oružju;
- e) analizu podataka o oružju, koja treba da pokaže broj komada oružja koje preda svaka grupa ili formacija, i da proceni količinu zadržanog oružja;
- f) nadzor mesta uništenja oružja radi evidentiranja uništenja svakog predatog komada oružja ili kompleta municije;
- g) nadzor uništenja eksplozivne municije koja je predata tokom programa;
- h) pripremu uverenja o uništenom oružju za borbene formacije, zajednice ili entitete;
- i) neprekidno ažuriranje baze podataka SALW programa; i
- j) redovno obaveštavanje nacionalne SALW komisije, donatora i sponzora SALW programa, članova kampanje za informisanje javnosti o problemu SALW, opština, medija i NVO o broju i procenjenoj proporciji predatog oružja.

5.3 Sastav organizacije za evidentiranje

Tim organizacije za evidentiranje treba da sadrži:

- a) dovoljno kadra koji će biti prisutan na mestima za prikupljanje oružja;
- b) stručnjake za rad na kompjuteru;
- c) zaposlene radnike na dovoljno visokom položaju koji mogu da dobiju detaljne informacije od policije i vojnih izvora;
- d) radnike sa dovoljnim integritetom i kredibilitetom da mogu da steknu i održe poverenje svih učesnika ;
- e) radnike sa znanjem svih relevantnih nacionalnih jezika, ili tim prevodilaca;
- f) nezavisnu grupu za nadzor prikupljanja i skladištenja podataka evidentiranja; i
- g) jedan element za povezivanje sa nacionalnom kampanjom informisanja javnosti o problemu SALW.

5.4 Nadležne strukture za direktni kontakt

Organizacija za evidentiranje biće ovlašćena da direktno sarađuje, kad je to neophodno, sa sledećim nacionalnim organizacijama:

---

⁵ SEESAC je razvio system softverskog inventara koji se bazira na Microsoft® Access. On se može dobiti direktno od SEESAC na zahtev. UNDP BCPR SADU razvija potpuno integrisani sistem podrške svih programa za kontrolu SALW i DDR, koji treba da bude na raspolaganju u toku 2004.

- a) Ministarstvo unutrašnjih poslova;
- b) Ministarstvo odbrane;
- c) Ministarstvo pravde;
- d) Nacionalni koordinator (Focal Point) ⁶; i
- e) Razvojni program Ujedinjenih Nacija (kao glavno tehničko savetodavno telo ukoliko direktno podržava neki nacionalni program).

6 Polja nadležnosti

6.1 Razvojni program Ujedinjenih Nacija (UNDP)

UNDP ima opštu funkciju da omogući, podržava i podstiče na efikasno vođenje programa kontrole SALW, neprekidnom revizijom RMDS u cilju razmatranja i eventualnog razvijanja normi i prakse kontrole SALW, kao i informisanjem relevantnih učesnika o bilo kakvim izmenama u međunarodnom zakonodavstvu i zahtevima.

UNDP bi trebalo da primeni RMDS na svoje programe, aktivnosti i ugovore po pitanju SALW intervencija, u regionu jugoistočne Evrope izuzev u slučaju da lokalna situacija isključuje njihovu efikasnu primenu. U takvim okolnostima, kada jedna ili više RMDS ne odgovaraju situaciji, UNDP će obezbediti alternativne specifikacije, uslove i smernice.

6.2 Regionalne organizacije

U nekim oblastima sveta, regionalne organizacije su dobile ovlašćenje od svojih država da koordiniraju i podržavaju programe za kontrolu SALW u okviru državnih nacionalnih granica, napr. SFOR u Bosni i Hercegovini.

U tim okolnostima regionalna organizacija bi trebalo da preuzme mnoge odgovornosti i ulogu nacionalne strukture nadležne za SALW, i mogla bi da funkcioniše i kao medijum za donacije. Odgovornosti i funkcije regionalnih organizacija za kontrolu SALW razlikuju se od jedne države do druge i mogu podlagati posebnim Memorandumima razumevanja ili sličnim sporazumima.

6.3 Nacionalna struktura nadležna za SALW ⁷

Nacionalna struktura nadležna za SALW trebalo bi da ima funkciju obezbeđivanja nacionalnih uslova za efikasno izvođenje projekata SALW intervencija. Nacionalna struktura za SALW je isključivo nadležna za razvijanje i izvođenje programa SALW intervencije u okviru svojih nacionalnih granica.

Nacionalna struktura nadležna za SALW ima funkciju osnivanja i održavanja nacionalne SALW komisije za vođenje plana i programa SALW intervencija, i trebalo bi da određuje odgovornost za izvođenje intervencija u kontroli SALW prema sopstvenom nahođenju. Nacionalna SALW komisija treba da bude u skladu sa smernicama dobijenim na osnovu RMDS, i drugih relevantnih nacionalnih i međunarodnih standarda, propisa i zahteva.

6.4 Organizacije za kontrolu SALW

NVO, komercijalna preduzeća i druge organizacije koje učestvuju u intervencijama za kontrolu SALW moraju učiniti sve napore da se povežu i sarađuju sa nacionalnom SALW komisijom u cilju poboljšanja efikasnosti, brzine i bezbednosti intervencija kontrole SALW.

---

⁶ Ovo se odnosi na nominovano lice, ne na organizaciju iz koje NFP potiče.

⁷ U ovom slučaju, ukoliko je Nacionalna struktura nadležna za SALW ista kao i nacionalna SALW komisija, ona ima odgovornost sama prema sebi.

Aneks A **(Normativni)** **Reference**

Normativni dokumenti koji slede sadrže odredbe koje, kroz reference u ovom tekstu, predstavljaju odredbe ovog dela standarda. Nijedna od ovih publikacija se ne odnosi na zastarele reference i njihove kasnije amandmane ili revizije. Bez obzira na to, strane u ugovoru zasnovanom na ovom delu standarda svakako bi trebalo da istraže mogućnost da primene najskorije izdanje normativnih dokumenata koji su naznačeni dalje u tekstu. Za važeće reference, važi najnovije izdanje normativnog dokumenta na koji se one oslanjaju. Članovi ISO i IEC redovno prave registre trenutno važećih ISO ili EN:

- a) RMDS 01.10 – Vodič za RMDS i SALW mere kontrole;
- b) RMDS 03.40 – Označavanje i pronalaženje SALW;
- c) RMDS 04.40 - Monitoring SALW programa;
- d) RMDS 05.10 – Prikupljanje SALW;
- e) RMDS 05.20 - Uništenje SALW;
- f) RMDS 05.80 - SALW istraživanje; i
- g) RMDS 06.10 – Razvoj i implementacija kampanja informisanja javnosti o problemu SALW.

Treba koristiti najnoviju verziju/izdanje ovih referenci. SEESAC poseduje primerke svih reference korištenih u izradi ovog standarda. SEESAC takođe void evidenciju najnovijih verzija/izdanja RMDS standarda, vodiča i reference, i mogu se potražiti na veb sajtu RMDS: <http://www.seesac.org/>. Nacionalne strukture nadležne za SALW, poslodavci i druga zainteresovana tela i organizacije bi trebalo da nabave ove primerke pre nego što započnu sa izvođenjem SALW programa.

Aneks B (Informativni) **Termini i definicije**

B.1.1

razoružanje na mikro nivou

prikupljanje, kontrola i uklanjanje malokalibarskog naoružanja, municije, eksploziva, lakog i teškog naoružanja od boraca, a takođe, često, i od civilne populacije. Njegov sastavni deo je i razvoj programa za odgovorno upravljanje oružjem i municijom.

B.1.2

nacionalni organi vlasti

vladina ministarstva, organizacije ili institucije u zemlji nadležnoj za propisivanje, upravljanje i koordinaciju **SALW** aktivnosti.

B.1.3

lako i malokalibarsko naoružanje (SALW)

Svo smrtonosno oružje koje može da nosi pojedinačni borac ili lako vozilo i koje ne zahteva ozbiljnu logističku podršku i održavanje.

Napomena: U opticaju je veći broj definicija pojma SALW i međunarodni konsenzus o «ispravnoj» definiciji tek treba da bude postignut. Gore navedena definicija će se koristiti za potrebe RMDS.

B.1.4

standard

standard je dokumentovani dogovor koji sadrži tehničke specifikacije ili druge precizne kriterijume, koje treba koristiti konzistentno, kao pravila, smernice ili definicije karakteristika, da bi se osiguralo da materijali, proizvodi, procesi i usluge odgovaraju svojoj svrsi.

Napomena: Cilj RMDS je da poboljša bezbednost i efikasnost kontrole SALW podržavanjem poželjne procedure i prakse kako u glavnim štabovima, tako i na terenu. Da bi bili efikasni, standardi treba da budu merljivi, mogući, proverljivi i pogodni za definisanje.